

Conjunt fortificat de Feners

Saldes

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: L'Espà. Feners
Emplaçament Nucli de Feners.

Coordenades:

Latitud: 42.21043136404453
Longitud: 1.6986429641627245
UTM Est (X): 392579
UTM Nord (Y): 4673960

Classificació

Número de fitxa 08190 - 4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Barroc
Segle XIII-XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Hi ha tres edificis en bon estat, tres en estat regular i dos en mal estat.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPA núm. 3577.
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 007A00186
Fitxes associades:
[Sant Antoni de Feners](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua

Data de registre de la fitxa: dj., 15/11/2007 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: ds., 20/02/2021 - 14:07

Descripció

Conjunt arquitectònic format per diferents habitatges, porxos i la capella de Sant Antoni, ubicat en una plataforma elevada i envoltada d'antics camps de conreu i prats. El conjunt ha estat fruit d'una evolució al llarg del temps que va provocar modificacions a l'estructura medieval originària, amb un grup central d'habitatges disposats en dues fileres paral·leles i separades entre si per un passadís que queda tancat a cada costat, amb una porta d'arc de mig punt adovellada a cada façana. Aquest passadís permetia l'accés als habitatges pel passadís interior, fent els murs externs de les cases la funció de muralla del conjunt. Sabem que al segle XIV es feren obres de fortificació, cosa que pot fer pensar que l'estructura visible actual sigui fruit d'aquesta rehabilitació. Hi ha dues cases a la banda de ponent, cal Franquesa (actualment en ruïnes) i cal Calderer (rehabilitada i habitada permanentment); quatre cases a la banda de llevant, cal Musoi, cal Plata, cal Ponis i cal Caseta. Totes elles excepte cal Franquesa, tenen actualment els accessos per la façana exterior al conjunt, resultat d'una modificació feta entre els segles XVII i XVIII que també va dividir l'espai de l'antiga casa fortificada per adaptar-lo a diferents habitatges i anul·lant el passadís central. Tot i que dues cases s'han modificat recentment arrebossant els murs, encara resten algunes que conserven els paraments originals medievals, fets amb grossos carreus ben tallats i disposats regularment, així com conserven finestres espiellades a la planta baixa. Cada una de les cases disposa d'un porxo extern, de construcció probable de finals del segle XVII. Propera al conjunt hi ha la capella de Sant Antoni de Feners, obra del segle XVIII.

Observacions:

Accés des de la carretera de Saldes a Gósol, passat el Coll de la Trapa, desviament a l'esquerra. Senyalitzat.

Història

No es conserva documentació històrica dels orígens d'aquest vilatge fortificat, essent la primera data l'any 1289, quan els Barons de Pinós, Galceran i la seva muller Berenguera, van confirmar la carta de franqueses atorgades anteriorment pels comtes de Cerdanya als habitants del lloc de Feners, especificant en aquest document l'existència d'un vilatge fortificat. En aquest document es reitera l'exempció per obres i treballs a la fortalesa dels dominis senyorials dels Pinós i al propi lloc, no fent esment de noves construccions al lloc (ACA). El mateix nom del lloc, Franchea de Faners, indica una situació excepcional de franquesa. Per tant, sabem que al segle XIII pertanyia als senyors de Pinós, i anteriorment als comtes de Cerdanya. L'any 1316 són documentades les obres de fortificació del lloc, en les que participaren els habitants de Feners a canvi de l'exempció d'impostos durant un període de sis anys, així com també veïns de Gresolet (Baronies, vol I, pàg. 395), fet pel cavaller Pere de Santa Eulàlia, procurador de la Baronia de Pinós. El 1439, hi ha notícia del mas Ribelles de Feners. Al segle XVII era lloc pertanyent al Duc d'Alba, que van rebre part de l'herència dels Pinós al segle XVI en estroncar-se la línia generacional. L'estructura medieval arquitectònica del conjunt fou alterada al segle XVII i XVIII en adoptar la construcció a les necessitats de les noves masies, moment en que es construí l'església.

Bibliografia

ACA, fons notarial de Bagà, manual III, foli 48. FONT, J.M. (1969). Cartas de población y franquicia de cataluña. CSIC, Madrid-Barcelona. Pàgs. 518-519. DALMAU, R., CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Dalmau Ed. Inventari Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, fitxa núm. 3577. Generalitat de Catalunya. 1990. SERRA VILARÓ, J. (1930). Baronies de Pinós i Mataplana. Vol. I, pàg. 92, nota 1. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos.

